

Նոյեմբերին Հայաստանի ու Ադրբեյջանի նախագահները կարող են հանդիմել

Հայաստանի եւ Ադրբէջանի
նախագահների հավանական
հանդիպունք կարող է կայանալ
նոյեմբերին։ Ժամանակահա-
վածի առումով հենց այս ա-
միսն է նշվում ԵԱՀԿ Մինսկի
խմբի համանախագահներ հ-
գոր Պողոսի, ժակ Ֆորի ու
Զեյմս Ուորլիի հայտարարու-
թյան մեջ, որ աւածվել է նոյեմ-
բերի 5-ի ուժ երեկոյան՝ այդ օրը
Երևանում, իսկ մինչեւ այդ

Բաֆվում տեղի ունեցած համոփումներից հետո:

Դիտեցնենք, դաշտոնական հաղորդագրության համաձայն, նոյեմբերի 5-ին ԵԱՀԿ Մինսկի խմբի համանախագահներ Իգոր Պողոսին (Ռուսաստան), Զեյնու Ուրուլիխին (ԱՄՆ), Ժակ Ֆորին (Ֆրանսիա) եւ ԵԱՀԿ գործող նախագահի անձնական ներկայացուցիչ Անգել Կասպրիշկին

Բայու այցելությունից հետո,
արդեն Երեւանում ընդունել էր
Հայաստանի նախագահ Սերժ
Սարգսյանը։ Զուցակիցները,
նոյն հաղորդագրության հա-
մաձայն, բնարկել էին Լեռ-
նային Ղարաբաղի հակամար-
տության բանակցային գոր-
ծնորացի ներկա փուլին եւ հե-
տագա բայլերին վերաբերող
հարցեր։

Stu tø 3

Իշխան Զաբարյանը կրկին Վերահսկիչ դալարի նախագահ կլինի

Նախագահ Սարգսյանը Ազգային ժողով դատավորական գրություն է ուղարկել, որ Վերհաստամ է Վերահսկիչ դալասի նախագահի դատունում իշխան Զաքարյանի թեկնածությունը: Այսինուն՝ ավարտվեցին մանուկի այն տվյալները, որոնցով ՎՊ նախագահ էին մեկ նշանակում դատամավոր Լեւոն Մարտիրոսյանին, մեկ ՎՊ խորհրդի այս ու այն անդամին: Այդան սպիտակ թուղթ փասութեան հօնու միազամ, իեմս է ի.

Զարգացման դեղուսիայի մեջ գտելով: Բայց իհնա այդ բոլորին վերջ նոյնմբերի 5-ին լրացել էր ի. Զարգացման դաշտուակարման ժամկետը, իսկ ընդամենը մեկ օր անց նախազահ Սարգսյանը կրկին նրա թեկնածությունը ղնդեց: Այսոր ի. Զարգացմանը հանդիպում է Աժ խճակցությունների հետ, իսկ արդեն նոր բարօյալում նրա թեկնածությունը կբննարկվի եւ կվեարևի:

U. Iu.

Նախազահը հոգեւորական խորհրդական ունի

Երեկ նախագահ Սարգսյանը իրամանագիր է ստուգի և Մաթելու (str Մետաղ բանակ) Արամյանին Հայաստանի Հանրապետության նախագահի խորհրդական նշանակելու մասին։ Արամյանը կրթության հարցերով խորհուրդներ է տալու նախագահին հասարակական հիմնուններով։

Ասհայք կորածների հիշատակին

«Ազգ» օրաթերթը նախորդ համարում, հղում անելով Երեսանի բաղադրեաւանից սացված հաղորդագրությանը, տեղեկատվություն էր հրապարակել «Դայ-ադրբեջանական հուշարձա՞ն» վերնագրով, ինչը կարծես թե տարակարծությունների առիթ է դարձել։ Ամենայն հավանականությանք տարակարծությունը ժեւսադրումների եւ ընկալման մեջ է։ Ինչեւ, նախորդ օրը կայացած համդիման ընթացիում բաղադրեաւ Տարն Մարգարյանը եւ Կարմիր խաչի միջազգային կոմիտեի դեկապար Արա Էմրիխսն ընդամենը բննարկել են Հայաստանում Ղարաբաղյան հակամարտության հետևանուկ անհայտ կորածների հիշատակին հուշարձան տեղադրելու հարցը։

«Առնակայանի հարցում Հայաստանի համագործակցությունը Առևաստանի հետ ծայրահեղ անհրաժեշտություն է»

Նշեց Առնային Էստրգեշիկայի
անվտանգության խորհրդի նախագահ
Աղոյք Բիրլինքերը

Դայաստանի նախագահին կից
առողջային էներգետիկայի անվ-
անգության խորհրդի (ԱԵԱԽ) ե-
րեկ ժողով ունեցած նիստից հետո
խորհրդի նախագահ Աղոլք
Քիրկինֆերը լրազրողների հետ
հանդիդան ժամանակ նշեց, որ
առողջակայանի հարցում Դայաս-
տանի համագործակցությունը
Ռուսաստանի հետ ծայրահետ

ին վերաբերմունքը ծայրահետ ու-
շադիր է», ասաց Աղոլք Քիրկին-
ֆերը:

Առողջային էներգետիկայի անվ-
անգության խորհրդի փարուղար
Վահրամ Պետրոսյանը էլ ընդգ-
ծեց, որ անվանգության բարձ-
րացման գործընթացը շարունա-
կական է, ՄԱԳԱՏ-ի մասնա-
ւած աշխատանքների մի մասն

յին վերաբերմունքը ծայրահեղ ու-
շաղիր է», ասաց Աղոլֆ Բիրկիո-
ֆերը:

Ալովային էներգետիկայի անվանության խորհրդի բարուղար Վահրամ Պետրոսյանն էլ ընդգծեց, որ անվանության բարձրացման գործընթացը շարունակական է, ՄԱԳԱՏ-ի մատնանշած աշխատանքների մի մասն

անհրաժեշտություն է, քանի որ
Ուսասանը միջովկային խոռոչ
երկիր է և ունի նույնանման առ-
մակայաններ, ինչողիսին հայկա-
կանն է: Նրա կարծիքով, ուսա-
կան կողմի տրամադրվելիք վարկը
կարող է բարելավել հայկական
առոմակայանի անվտանգությու-
նը եւ հասցնել այն չափանիւնե-
րին, որոնք առկա են Եվրոպիո-
թյան Երկներում:

այդ ուղղությամբ կատարվել է,
մյուս մասն՝ ընթացի մեջ է: Ինչ
վերաբերում է հայկական առո-
մակայանի ժամկետը Երկարաց-
նելուն, աղա Վահրամ Պետրոսյա-
նը հայտնեց, որ Ուսասանում
ժամկետը Երկարացրած Երկու ա-
ռոմակայան կա՝ Կորննեժում եւ
Կոլյա թերակղզում, որոնք նույնա-
շիմ են հայկական առոմակայա-
նին: Ուսասանում այդ աշխա-

Աղոյիք Բիրկովին ասաց նաեւ, որ հայկական ատոնակայանը ինտերվել է աշխարհի առօնակայանների հետ։ Դա նշանակում է, որ տեխնիկական յուրաքանչյուր դատահար, որ տեղի է ունենում, մանրամասն բննարկվում եւ վերլուծվում է տեղում եւ միջազգային կառուցյներում՝ մասնավորապես ՄԱԳԱՍՏ-ում։ Խոստում համարական ատոնակայանի պահանջմանը արժեցել են 160 մլն դրամ։ Դայատանին ողևական վարկը կտրմադրվի առկի ժահագործումը Երկարացնող միջոցառումներ իրականացնելու համար, քանի որ նրա նախագծային ժամկետն ավարտվում է 2016-ի սեպտեմբերին։ Մինչ այդ դեմք է կատարվեն ժամկետի Երկարացնան համար նախագծային աշխատանքներ։

լուրջագայան առևտնական անվտանգության մակարդակի մասին, առողջապահության և բարեկարգության մասին օրենքը անվտանգության խորհրդի նախագահին ասաց, որ աշխարհը դժվարանում է ատոմակայանների վարկանիշի հարցում, քանի որ այն կախված է եւ տեխնոլոգիաներից, եւ մարդկային գործողություններից: «Ես միայն կարող եմ ասել, որ հայկական առօրնակայանում շահագործման ննաւամամբ մարդուն չառավագը»:

Նոր ատոմակայանի կառուցման վերաբերյալ տրված հարցին էլ Կահրամ Պետրոսյանը դատախանեց, որ ոռուսական կողմնը ցանկանում է մասնակցել դրան՝ իր վրա վերցնելով 35 տկոսը եւ մատակարարելով սարգավորումները, իսկ մնացածի համար կառավարությունը ներդնողներ է փնտում:

**Քրահիմի. «Ճնելի կոնֆերանսը կարող է
կայանալ մինչեւ surkutեր»**

ՈՌԱՍՏԱՐԱՆԸ ՀԵՆ ԿԱՐՈՂԱՆՈՒՄ ՓԻՇԻԱՆՎԱՃԱՅՆՈՒԹՅԱՆ
ՕՎԱ ԵԲԱՄԻ ԽԱՅԱՎԱՃԱՐԱՎԱՆԻ ԿԱՐՈՂԻ:

Սիրիայի նախագահի խորհրդական Բուլային Շաաբանը BBC-ի թղթակցին հայսնել է, որ Բաշար Ասադի ղաւառնաքրողության հարցը չի բնարկվում, եւ որ նա կիերան միայն 2014 թ. նախագահական ընտրություններում ղարսվելու դեպքում:

«Յեղաստանություն. Խորայիշել Չառնին և 20-րդ դարի հմբախությունը»

Այս խորագրով սեղմտենքերի 23-ին Դարժողության համալսարանի (Կոնեկտիկուտ) հրեական ուսումնասիրությունների Գրին բերկ կենտրոնում բացված ցուցահանդեսը գործելու է մինչեւ 2014 թ. ապրիլի 1-ը, տեղեկացնում է խմբագրությանը հացեազրված հաղորդագրությունը:

Այս առաջին ցուցահանդեսը
որը հավակնում է շարունակա-

[View Details](#)

կիցները ցուցահանդեսին մաս-
նակցել են Սոբիրոր եւ Սայդա-
նեկ հաճակենունացման ճամ-
բարների վերաբերյալ լուսան-
կարներով: Դրատարակվել է գր-
քոյն՝ լուսանկարների բացա-
րություններով եւ Զարնիի կեն-
սագրական սվյալներով:

Իւրայել Զառնին ծնվել է
1931-ին Բրումինում: 1973 թվից
աղրում է Իւրայելում: 1957-ին

կան լինել՝ ուսանողական ժամանակաշրջանում ծրագարակության ծավալը համապատասխան է առաջարկությունների համապատասխան աճումը:

Ոուանդայից լուսանկարներ եւ ցուցաննութեներ տրամադրել է հայսնի դաստիարակ եւ Գրինը բերկ կենսրոնի ցեղասպանության գծով հառուկ խորհրդատու Ձն Օլզաքին: Եղենանից փրկված ների հետնորդ Հարի Ֆորդ համալսարանի դրոֆ. Մարի Ֆիրկացյանը ներկայացրել է Դիարբերիի Սոլոր Կիրակոս եկեղեցու վերականգնման աշխատանքները դասկերող լուսանկարներ իսկ Գրինբերկ կենսրոնի Լեհաստանում գործող Սորիբոր վավերագրական ծրագրի աշխատա-

ավարտել է Ռուբենստեր համալպարանի (Ս. Նահանգներ) կլինիկական հոգեբանության բաժինը: Մեծամեծ մշահոգել է նրան Աղոյփ Այխնամի դատավարությունը 1961 թ.: Իր իսկ խոսնվանությամբ՝ 1965-ին մղձավանջային երազի հետեւանոնք ինքը իրեն հարց է սկել, թե ինչո՞ւ են (գերմանացիները) այդքան վայրագությամբ վարվել իր ժողովրդի հետ, եւ այդ օրվանից նվիրվել է ցեղասպանության խնդիրներին: Նա այժմ այդ բնագավառի ամենաճամանաշված հեղինակություններից է եւ հիմնադիրը Երևասպանում գործող Հոլովոսթի եւ ցեղասպանության ինստիտուտի:

Ցուցահանդեսի կազմակերպիչները համոզված են, որ համալսարանի տարածքում գործող ցուցահանդեսը հնարավիրություն կտա դասնության, հոգեբանության, փիլիսոփայության, բաղադրագիտության եւ կառավարման ֆակուլտետների ուսանողներին՝ լայն հմարակումներ ծավալելու ցեղասպանության թեմայի ժուրղը:

Նոյեմբերին Հայաստանի ու Ադրբեյջանի նախագահները կարող են հանդիպել

Նալբանդյանը եւ ԵԱՀԿ Միհակի
խմբի հաճանախագահները բն-
արկել են նաեւ դարաբաղյան
հիմնախնդրի խաղաղ կարգա-
վորման գործընթացն առաջ
մղելու հնարավոր ուղիները:
Յանձնախախարարներ Յասս-

Կանասախագահուսը Կայսերականի արտօնութեան համարական Առկայացրել են Բավկում ունեցած հանդիպումների տղավորությունները։ Նաբանդյանն էլ հաճանախագահների ուշադրությունը հրավիրել է Բավկից հնչող բանակցային գործընթացի էլությունը ու բնույթը խեղաքուսող շարունակական հայտարարությունների եւ Վերջին ադրբեջանական կողմից հրադարակի հաճախակի խախտումների վրա՝ ընդգծելով, որ

Դրանք վճարում են խաղաղ գործության պահանջությունը:

Այս ամենի ֆոնին հետարրական է, որ համանախագահների հայտարարության մեջ, Բաֆկում, աղայ Երևանում նախագահների, արտօնութեալ նախարարների եւ դաշտավայրական նախարարների հանդիլման հիման վրա շարունակվում է համանախագահների աշխատանքը՝ աղազա հանդիլման նախադարձասման համար։ «Նախագահները հաստաել են իրենց դատաստականությունը՝ հանդիլելու 2013-ի նոյեմբերին՝ կարգավորման ժուրչ իրենց դիրքորոշումների հսակեցման ու առաջ շարժվելու ուղիների բնարկման

իհամար», ասվում է ԵԱՀԿ դաշտնական կայթեզում տեղադրված համարակալիք:

Կատ հայտարարվելում է Հայաստանի Հանրապետությունում գործող օրենսդրությունը՝ ՀՀ կառավարության կողմէն ստուգական համար հայտարարվելու օրը՝ 2017 թվականի հունվարի 1-ին:

Ձին անգամ, հատկապես կարե-
տրելով ներկա դրույթունը, երբ
նոյնըքերին Սարգսյան-Ալիքու
հանդիման նախադաշտաս-
տուն փառատան ունեացի մեջ է:

Սյուս կողմից, դատելով մինչ օրս swarեր սադրանմերի ու միջադեմերի հանդեր համանախագահների արձագանմերից, կարելի է ասել, որ կոչ-զգուշացումը ուղղված չէ միայն Ադրբեցանին, իասվի առնելով, որ անգամ մոնիթորինգի փորձագետները «դժվարանում են» որուել իրենց ուղղությամբ արձակված կրակոցների աղբյուրը, ինչը տեղի ունեցավ սփնան գժի վեցրին մոնիթորինգի ժամանակ:

Ψ. Μ.

ճիշ 115 տարի առաջ, 1898-ին
Սովորական եւլորոր հրատարակու-
թյամբ լուս տեսավ «Եղայրական
օգնություն հայերին» ժողովածուն,
որը ժամանակակիցները բնութագ-
րեցին որպես «Գիրք-սիմֆոնիա»,
«Գիրք-հանրագիտարան», «Մայսյան
արյան եւ արցունիք»: Ժողովածուի
ստեղծման բուն շարժադիրը 19-րդ
դարավերջին Օսմանյան Թուրքիա-
յում հայերի զանգվածային կոնտ-
րածերն էին, որոնց հետևանով
հազարավոր հայ երեխաներ, կա-
նայիք եւ ծերեր հայտնվել էին սովոր եւ
մահվան ծիրաններում: Անհրաժեշ-
տ անհաղող օգնության ձեռք մեկ-
նել այդ անօգնական եւ անօթեան
էակներին: Դայերի համատարած եւ
ծրագրային կոնտրածները ուղեկց-
վում էին Եվրոպայում, Ուստասա-
նում եւ հակառակ բուն Օսմանյան
կայսրությունում մղեցնող հայ-
սացությամբ, որի բարոգիչներն ու
տարածողները թուրքամետ ծախու

Ինստիտուտը ավարտում է բարձր առաջադիմությամբ. ինչողևս ճեմարանում, այնոցես էլ ինստիտուտում նա ավարտական հնությունների ժամանակ սահմանում է ընդամենը մի «չորս» գնահատական, այն էլ ժամանակի հայտնի հայացայց Ն. Կորիլսկից. ի դեմ, հետազոտության մոտիվիկ գործառությունը Զանցանի հետ, այդ մոյնի հայացացը փոխում է իր հայացքները եւ մտեմանում իր ուսանողի, աղաօք հրադարակախոսի եւ իրավագետի հետ։

Ուսանողական տարիներից նա ցուցաբերում է գելու բացարիկ ձիրք, քայլ աղաօք լրագրողի եւ հրադարակախոսի գրիչ բեղում է դատում 1874-ին համալսարանը ավարտելուց հետո, երբ սկսում է աշխատել որդես փաստաբան։ Իրավական թեմաներով նրա առաջին թղթակցությունները աչքի են ընկնառ իննամահորդությամբ եւ ունենում մեծ հաջողություն։ Ծնորհիկ իրավագիտական եւ

բարում ամենատաղանդավոր դարձավ մեր հայրենակից Գրիգոր Զանցանը: Նա խորապես հավատում էր ցարական Ռուսաստանի բարեփոխումներին, մարդասիրության և արդարության գաղափարներին և իր հիմնական աշխատություններում («Ս. Ի. Զարուհին և դատական բարեփոխումները», «Դատական բարեփոխման դատավորական միջեց», «Ոչ իրավական գործնարարություն» և լւեցապես դարակազմիկ հանակություն ունեցող՝ «Մեծ բարեփոխումների Ժամանակաշրջանից») իրավական և փայտական ժեսանկանից դարձանալու հետ էր դրանց ասել, որ 16 տարիների ընթացքում բարեփոխումների թիրախների բացահայտմանը և վերջիններին ժեսականի ծեսավորումնը: Բավական է ասել, որ 16 տարիների ընթացքում «Մեծ բարեփոխումների Ժամանակաշրջանից» մենագրությունը իրատարակեց տասը անգամ, որը խոսում էր Կարենորության և Շողոնց-

կան, իրավագիտական ակնառու վաստակի հետ միաժամանակ մեծաղյու զնահատել նրա հայանդաս գործունեությունը, որի համար այդ հիվանդի հայորդին չի խնայել ուժ ու եռանդ: Գրիգոր Զանցյանի մասին չափազանց հուզիչ եւ տպավորիչ հուշեր է գրել ոռու նեանապոր բանաստեղծ Անդրեյ Բելին:

«Եղայրական...»-ում զգալի տեղ է հասկացված Ուսատանում եւ այլուր հայազգի նշանավոր մարդկանց կյանքին ու գործունեությանը. նրանցից շատերի հայկական ծագման մասին ոռու ընթերցողը անտեղյակ էր Վերջիններիս ազգանունների ոռուաձեւության դաշտառով: Ուսագրավ են հասկացեան Ն. Ա. Բելազորյանի հուշութ Ուսասանում բարեփոխումների առաջամարտիկ Ս. Լորիս-Մելիքովի, ինչպես նաև գեներալ-լեյտենանս, կովկասագետ Վ. Պոտոսյի հոդվածները գեներալներ Հովհաննես Լազարյանի եւ Բեկրութ Շեկովզմիկովի մասին: Կան ակնականներ Լազարյան եւ Դյեսնով գերդաստանների մասին:

Ժողովածուի այդուի բաժինը կազմում են հայագիտական ուսումնասիրությունները եւ հոդվածները. Լետն Մստեյանցը համարու ակնակով ներկայացրել է Վենետիկի եւ Վիեննայի Սխիֆթարյանների կատա-

Գրիգոր Չանցյանի ավետարանը

գրչակներն ու գործիչներն էին. դրանք ֆրանսիացի լուսնական ու ռուս վելիչկոներն էին, ովքեր իրենց երկների անտեղյակ հասարակությանը ներկայացնում էին խեղաթյուրված փաստեր և իրողություններ:

Անհրաժեշտ է ոչ միայն հակա-
հարված տալ այդ վայ գրիչներին, այ-
լև Ռուսաստանի լայն հասարակու-
թյանը եւ կառավարական շքաննե-
րին ընթացիկ հրադարձելունների
մասին ներկայացնել ամբողջ ճ-
շութեան մասին հայոց պատմութեան մասին:

մարտուրյունը, ինչպես նաև գիտական այլերի գրչով լուսաբանել հայ ժողովրդի անցած դարավոր ուղին, վեր հանել նրա ստեղծած ճշակութային անկրկնելի արժեքները, հայրենիների ծառայությունները համաշխարհային բաղաբարությանը, իրասունեական բարձր մարդասիրական արժեքներին:

Այդ առաջնալիքությունը վիճակված է «Եղբայրական օգնություն հայերին» ժողովածուին: Բազմածրագիր, բազմանդաւակ կոթողային ժողովածուի նախաձեռնողը, կազմողը, խմբագիրը, առաջարանի եւ մի շարժում հոդվածների, այդ թվում նաեւ բանաստեղծությունների հեղինակը (Ա. Վետով, Գ. Միրով ծածկանուներով) եւ գրի ամբողջ տպանակի իրացնողը ժամանակի հանրահայք ուսագիր հրադարակախոս, գրող, իրավագետ, «Ուսակին Վեդեմնոսի» թերթի հրատարակիչ-խմբագիր Գրիգոր Ա-ն:

վեհի Զանցյան (Զանչել) էր:
Նա ծնվել է Թիֆլիսում 1851 թվականին: Հայր՝ Ավետիք Զանցյանը, գրադպետ է առևտորքի, մայր՝ Կենելան, սերել է Թիֆլիսի հայկական մի հին տոնինց եւ ներկ չափազանց բարի, կենսուրախ, մարդանու անձնափորտքյուն: Գ. Զանցյանը իր ազգանվան ծագուած կարում է Հնդկաստանի Զանչ ընականաւորի հետ:

Ենթա, հաւատես XIX դարի 60-70-ական թվականների ցարական Ռուսաստանում դատական բարեփոխումների վերաբերյալ, առ այսօր չեն կորցել իրենց գիտական նշանակությունը: Ալեքսանդր II-ի դատական բարեփոխումները դարձել էին ժամանակի ոռու խաղական և հրադարակախոսական նշանի որսության հիմնաւանդ նույնություն:

9. Զանցյանը մինչեւ 13 տարեկան ապրել է Թթվիլսում, սովորել է տեղի բողոքական, աղա ծխական դպրոցներում, 1861-ին ընդունվել է Թթվիլսի նահանգական գիմնազիայի նախադպրոցասական դասարանը: 1864-ին ընդունվել է Սոսկվայի Լազարյան ճեմարանը, որը արծաթ մեղալով պատել է 1870-ին: Նրա անունը ունեցաւ հուշատիւսակին փակցված է Եղել ճեմարանի դասին: Դպրոցական եւ ճեմարանական տարիներին, իր հուշ խստովանությամբ, անբարենպատաս լայմանաների հետևանուզ ծանր հիվանդացել եւ սացել է ողջարքի կողաքամ:

9. Զանցյանը դասական դիմուլը: Զանցյանը դարձավ ոչ միայն իր ժամանակաշրջանի լավագությունը, այլև ճորտահիրության վերացման հետ կաղված իրադարձությունների շերտնեանդ դաշտանը, առաջամարտիկն ու գաղափարախոսը: 1861 թ. ճորտահիրության գյուղացիական ուժիորնով 23 միլիոն ճորտերի ընորհվեց ազատություն:

9. Զանցյանը տեսավ այն ահօնելի վիհը, որ առաջացել է մինչ բարեփոխմանը եւ դրանից հետո ճեմավորված ուսա հասարակությունների միջեւ: Կա ծանր եւ ուժ եւ հին Ռուսասամի, սերկական եւ ազա Ռուսասամի միջեւ: Անհատ արժանալապատկուրուն անբարահետի որևէ եւ

Նաւարի կողացուն:

Լազարյան ճեմարանը ավարտելու հետ նա կարծ ժամանակ ստվերէ է թժկություն, աղա իհասքափվելով այդ մասնագիտությունից՝ ընդունվել է Մոսկվայի համալսարանի իրավաբանության ֆակուլտետը, թեև Լազարյան ճեմարանի ժառանգազգի դատմաբան Գ. Կանանչը (Գեւորգ Զանանյան), հաւաքի առնելով դատանի Գրիգորի Նախասիրությունները, խորհուրդ է տվել նրան ուսումը շարունակել դատմաբանամիրական ֆակուլտետուն:

A black and white portrait of Hovhannes Tumanyan, a prominent figure in Armenian literature. He is shown from the chest up, wearing a dark suit jacket over a white shirt with a dark bow tie. He has a full, dark beard and is looking slightly to his left with a thoughtful expression.

Ների եւ լայս զավագնութիւն համար:

Գրի մասին ոռու հանրահայք իրավագետ Ա. Օ. Կոնճին գրում է. «Դժվար է մեր օրենսդրության դասմության մեջ ներկա ավելի կենացն, մատչելի շարադրանք, բան այս գիրը: Եվ ինչ-դիսի աշխարհայացին եւ լինի ադապայի ոռու դասմաբանը, ինչ ծավայի խնդիրներ հետադնդի, նա չի կարող հասկի չառնել այս իրաւայի գրում գետեղված տեղեկավորությունը՝ 60-ականների վերջի եւ 70-ական թվականների սկզբի վերաբերյալ»: Վերունայլ աշխատություններով Գրիգոր Զանցյանը ոչ միայն փառք բերեց իրեն, իրեն ծնած ժողովրդին, այլև ոռու հրամարակախոսական մժիմի դաշնապու իր ժամանակաշրջանի «նկարիչն ու բանաստեղծը»: Նա իր ժամանակակիցներից առանձնանում էր համոզմունքներով, բնավորության յուրահատկություններով եւ ողջունեալուած ընթեառով: Նրա

Գլուխաւայրական լուսաբարդ։ Մահ գիշօն միշտ օժպած է եղել բանաստեղծական ընչով, ավյունով, զգացմունքայնությամբ, բանի որ խոսր վերաբերում էր մարդու, խաղացու նոր ձեւավորվող արժեքային համակարգին, որի կայացմանը եւ ձեւավորմանը նվիրաբերեց իր ամբողջ գիտակցական կյանքը։ Ժամանակակիցները հիացնում են իհուում բյուրեղականության մասին, ազնվագույն, «իր դեռևության եւ իր ցեղի բոցաւունչ նարդիկ» Գրիգոր Զանցյանին։

Գրիգոր Զանցյանը իր մահկանացուն կնելէ 1900-ին, 49 տարեկան հասակում, թաղվել է Սոսկվայի հայկական գերեզմանոցում:

Դայլկական հարցի երդյուալ դաշտան, հայ ճշակութի վաստակաւա բարոնի Արշակ Չողանյանը նրա մահվան առթիվ «Անահին» հանրեսում գտել է. «Հայ հավական է, որ Զանցյան հայկակ իր ձիգին մեծությանը տակը զախջախված»:

Մահից մի տարի առաջ հայ եւ ռուս հասարակությունը լայնորեն նելք է Գրիգոր Զանցյանի գրականաւորակական գործունեության 25-ամյակը. իրադարձակախոսա-

հայերին» գրի ողջ հասկըթ՝ 60.000 ռուբլի, ևս Թուրքիայում Ռուսաստանի դեսպանատան միջոցով տրամադրել է Կ. Պոլսի հայոց ղատիարք Մադաֆիա արքեպիսկոպոս Օրմանյանին որբանոցներ բացելու համար:

«Եղբայրական օգնություն հայերին» գիրք մինչեւ օրս անգերազանցելի է իր մատահացմամբ, բազմակողմանի-հանրագիտարանային բովանդակությամբ, օստրերկրացիների՝ հայկական կոռուրածներին վերաբերող անկողմնակալ գնահատականի մատուցմամբ եւ վեցաղյես՝ գեղարվեսական ձևավորմամբ, իրատարակչական-տպագրական, կազմարարական բարձր որակով։ Գրի նախագիծը մշակելիս կազմով որուել է առաջին հերթին հեղինակային կազմի մեջ մերգավել ժամանակի ոռու մեջ գրողների (Լ. Տոլսոյ, Ա. Զեխով եւ ուրիշներ), գիտնականների, արվեստագետների, իրավագետների, կովկասագետների, հայագետների. նրանց մասնակցությունը եւ խոսք համոզագույն ու գիտականություն են հաղորդում հայանդաս ծրագրի իրագործմանը։ Ժողովածուն ոռու ընթերցողին հաղորդակից է դարձել հայ ժողովրդի դարավոր դամանությանը, լեզվին, իննատիդ մակուլյին, արվեստին, ճարտարապետությանը, նիստովացին։ Գ. Զանցյանի բովնայականը է կուրտել հայության մասին ստեղծված այն կարծահամերը, որն լայնորեն տարածել է տարածում ինը հայաստաց օրչամետր։

դղվածուին իր մասնակցությունը է բերել ծովանկարչի հետևորդ Սանուկ Սահեսյանը, իսկ գրի նկարագարդման լայն աշխատանքը, որ կատարել է հայ մեծանոն նկարիչ Կարդաս Սուրենյանցը, վեր է ամեն զնահաւասականից: Ձեռվորման աշխատանքներին զուգահեռ նա գրի սարքեր քամիների համար ստեղծել է անկրկնելի գլխազարդեր, Վերջնագարդեր, լուսանցազարդեր եւ թշնագիր սառեր: Առանց չափազանցության կարելի է ասել, որ Կարդաս Սուրենյանցի ձեռակիրումները անվշտապինեն կարելի է կոչել հայ գրի նկարազարդման աստեղային ժամ:

რამ აღეყირავდსაკან, მაგრამ ან-
ჯაკან, ჩრასარაკჯაკან ქერქარე
აცხათანამდე: სრუნი ცნორჩები თუ იძ-
ნითებანდ პრესისშ სარტყელ ტრენი-
როւმ ბაჟილ ამერებ ძალაკან ა-
ხავდეთ იმ ამავრავ თუ არა არა ა-
ნახე დ. სალაშვანი თუ უ. ტექა-
დარნულ ისამინასაქრითებულნებრ
«უასონებ ზაქერ» ტერიტორია თუ ა-
ხალაკან ძორიყველაკან ავანდა-
ფარამ მასახუნ: ზაქადასა-
კან ციტერზ მთე აუანძნანის თუ
უ. სქესის კი «სორასო (სორას)
ჩნამანები ტრიქერ», უ. ცსალექტროზ
«ზამანოს სტანიური ახ მასტანა-
ფრინებზ ქრებ მასახ უასანეან
ზორასასამ ისამინასაქრითებან
ქტერეტერა», უ. უაზებ «ზენ ზაქა-
დასან ცან მარევალადებ» თუ უ. ა-
ნიცხები «ზაქერ მარევალაკან
თუ აცხარევალაკან სტანაცი-
ონები» თუ რადმარებ ავლ ჩორქამანებ:
«ტექარალან ...»-ს ჩნამოს ა-

«Ծրայթազարդ»...» և լուսաբառ առաջին, 1957 թ., այսուհետ է Երկրորդ հրաշտարակության նախարարներ եւ Երկրորդ բաժինը, չնչին բացառություններով, նվիրված են հայկական հարցին, հայերի ծայրահեղ ծանր վիճակին Օսմանյան կայսրությունում, Սասունի եւ համիդյան կոտորածներին։ Գրի «Նախարանում» Երկու հոդվածներով հանդես է եկել նշանակած հրադարակախոսու Վ. Ա. Գոլյաստենը։ Նշանակածները գրված են դրոֆեսոր, իշխան Լ. Կամարովսկու ու արքայական իշխան Անդրեյ Մակարովի կողմէ առաջարկելով։ «Ծուրբիայի գոյության իմաստ իսկ հաստապահությունը է

կամաս և նույն լայտասակալիթերն է քիսոնյա ժողովուրդների համար»: «Քիսոնի լույս ուժու հոգածում նա քազմաքիվ մեջերումներ անելով Ռենդել եւ Շելբ Հարրիսների «Նամակներ Դայաստանից» գրից, որ լոյս է ետել անգերեն 1897-ին, իհմնավորապես աղացուցում է թուրքական զազանությունների եռթյունն ու գործելակերպը: Գրում մեծ տեղ են համացգաված Ուիլյամ Գլաստոնի, Եմիլ Դիլոնի, Վիկտոր Բերարի, Յոհաննես Լեփսիուսի, Անատոլ Ֆրանսի, Շենքի Եղիշևորոս Սաբուլինի, հայր Ֆելիքս Շարմետանի՝ կուռածների մասին սարսափազդրու տպագրություններին, ինչպես նաև բնորոշ համապատասխան գրանիչների պատճեններից: Գրում տեղ են գտել Գրիգոր Զանցանի եւ Ն. Մարի իհմնավոր հերթումները մամուլում հայերի մասին տպագրված զրոյա- սագրերի, որոնցից մեկի հետինակն է Քվար գրող Ակակի Ծերեթիլին: Ժողո- վածուում տեղ է գտել նաև հայ փախստականների երկու խմբան- կար, իսկ հավելվածում Մակար Եկ- մայանի «Դայր մեր» աղոթքի նոտա- րությունը: «Եղբայրական...»ի նա- խաբանի տողատակին Գ. Զանցանը Երկայացրել է հայ եւ օսարազգի այն երեւելի մարդկանց անունները, ովքեր նյութապես օժանդակել են գրի հրատարակմանը, դրանով նաև Թուրքիայում հայկական 12 որբա- նոցների բացմանը:

